Pagarba ir orumas EESRK

Praktinis tinkamo elgesio vadovas EESRK nariams

ZERO TOLERANCE

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

Aiškesnės nuostatos, didesnis finansinis skaidrumas, priekabiavimo prevencija ir griežtesnės sankcijos už reikalavimų nesilaikymą. 2021 m. sausio 28 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto (EESRK) nariai balsavo dėl esminių Komiteto narių **elgesio kodekso** pakeitimų. Tai pirmasis Komiteto pertvarkos, kurios ėmėsi naujasis EESRK prezidiumas, žingsnis.

EESRK yra tvirtai įsipareigojęs laikytis aukštų etikos standartų ir šiuolaikiškų bei skaidrių darbo metodų. Naujasis narių elgesio kodeksas yra pirmasis ryžtingas žingsnis mums stengiantis pertvarkyti ir stiprinti savo darbo metodus. Siekiu užtikrinti, kad kiekvienas darbuotojas ir kiekvienas narys didžiuotųsi dirbdamas mūsų Komitete.

Christa Schweng,
EESRK pirmininkė

Mūsų darbo Komitete gairės išdėstytos Elgesio kodekse. Jo pagrindas – Europos pagrindinių teisių chartija. Visų žmonių orumas ir apskritai orumas darbe yra pamatinės vertybės. Mes privalome šiuos principus paversti tikrove Komitete ir užkirsti kelią priekabiavimui.

Christian Bäumler,
Darbo tvarkos taisyklių komisijos pirmininkas

EESRK narių darbo tvarkos taisyklės ir Elgesio kodeksas:
https://www.eesc.europa.eu/lt/about/rules-procedure-and-code-conduct-members-eesc

Pagarba ir orumas EESRK

EESRK narių elgesio kodeksas

Šios brošiūros tikslas – informuoti jus apie naująjį Elgesio kodeksą. Joje taip pat bus pateikta patarimų ir gairių dėl pagarbos ir orumo EESRK kaip darbovietėje.

Komitete **visi esame iš skirtingų sektorių, pramonės šakų, administravimo įstaigų ir šalių**. Visi turime skirtingus įpročius ir vartojame skirtingas kalbas, gestus ir išraiškas. Jūsų šalyje įprasta išraiška ar elgesio elementas kitur gali būti suvokti labai skirtingai.

Šioje brošiūroje aptariamas narių, atstovų, pakaitinių narių ir ekspertų tarpusavio bendravimas ir jų sąveika su EESRK administracija.

Šį vadovą EESRK nariams parengė Žmogiškųjų išteklių ir finansų departamentas ir Generalinis sekretoriatas.

Etikos ir sąžiningumo principai Europos Sąjungos ir tinkamo administravimo labui

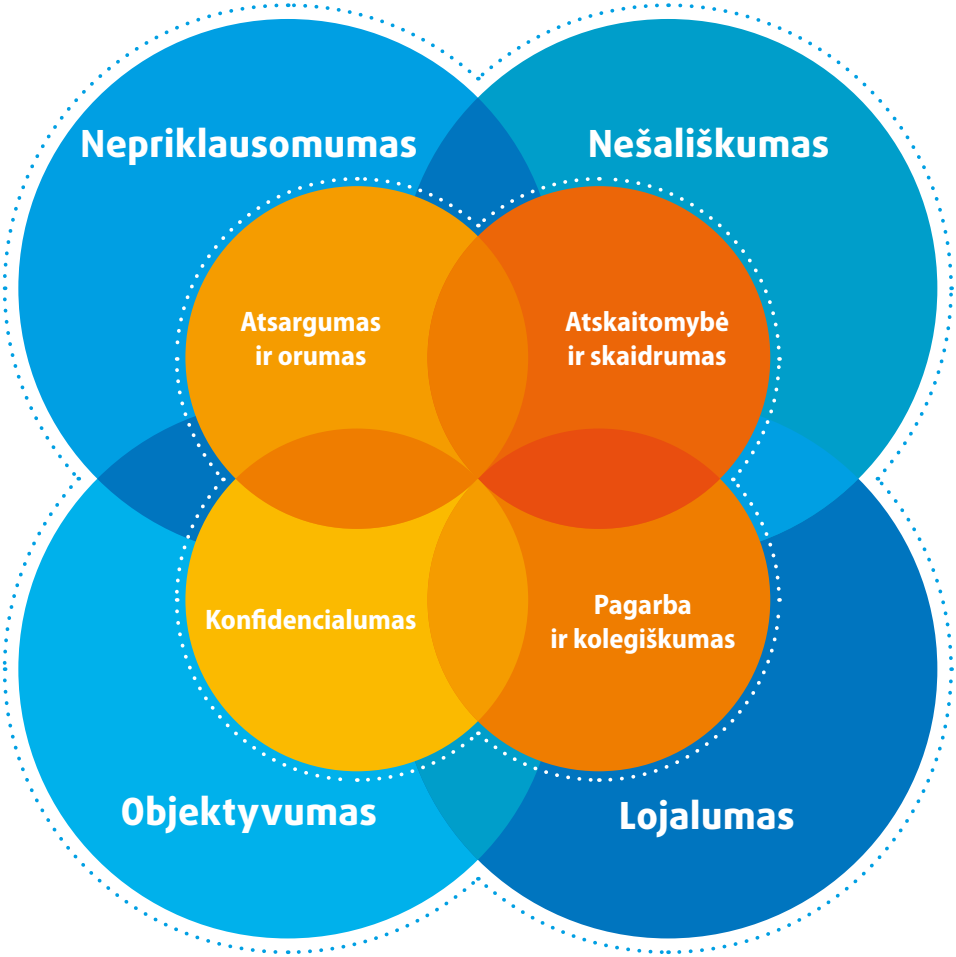

Etikos principai ir sąžiningumas

Mes visi atstovaujame EESRK ir darome poveikį Komiteto įvaizdžiui ir reputacijai!

JŪSŲ, KAIP EESRK NARIO, VAIDMUO

EESRK sudaro nariai ir CCMI atstovai iš visų ES valstybių narių, skiriami penkerių metų kadencijai, kuri gali būti pratęsta. Etikos principų ir sąžiningumo taisyklės nariams, atstovams, pakaitiniams nariams ir ekspertams taikomos vienodai.

Darbdaviai, profesinių sąjungų veikėjai ir socialinių, profesinių, ekonominių, kultūrinių ir aplinkos apsaugos organizacijų atstovai – jūs visi atstovaujate Europos organizuotai pilietinei visuomenei. Jūsų pagrindinis vaidmuo – patarti Europos Parlamentui, Tarybai ir Komisijai.

EESRK generalinis sekretoriatas padeda jums atlikti savo konsultacinį darbą. EESRK dirba žmonės iš visos Europos. Nariai ir darbuotojai kasdien atstovauja EESRK, todėl mes visi privalome puoselėti nepriekaištingą reputaciją.

- **Visi EESRK dirbantys asmenys gali teisėtai tikėtis, kad su jais bus elgiamasi profesionaliai, oriai ir garbingai.**
- **Prevencija yra pagrindinis darbo aplinkos be priekabiavimo elementas.**

KAIP UŽKIRSTI KELIĄ PRIEKABIAVIMUI?

Orumo darbe puoselėjimas yra darnių darbo santykių pagrindas. Visi EESRK dirbantys žmonės yra neįkainojamas turtas, savo žiniomis, patirtimi ir atsidavimu prisidedantis prie veiksmingo institucijos veikimo. Iškylant nuomonių skirtumams, ypač streso kupinais laikotarpiais ar įtampos momentu, orumo darbe puoselėjimo kultūra atlieka esminį vaidmenį siekiant išsaugoti gerus ir konstruktyvius santykius. Komitete rengiami mokymo kursai pagarbos ir orumo klausimais, kurie gali padėti jums susipažinti su EESRK vidaus taisyklėmis ir administracine kultūra.

Toliau pateikiama patarimų, kaip išvengti netinkamo elgesio, konfliktų ir priekabiavimo atvejų.

Nesvarbu, kur esate ir su kuo dirbate, taikomi šie principai:

- **Dialogas ir nuoširdi diskusija gali padėti išvengti daugybės nesusipratimų.**
- Su kitais nariais ir EESRK darbuotojais visada **kalbėkite deramai ir mandagiai**. Pokalbių familiarumo lygis gali priklausyti nuo kultūrinių įpročių.
- **Niekada nekalbėkite šiurkščiai ar įžeidžiančiai.** Nekelkite balso prieš darbuotojus ar kitus narius – tai visiškai nepriimtina. Turėkite omenyje, kad vulgarios ir seksistinės pastabos taip pat nėra priimtinos jokiomis aplinkybėmis. Abipusė pagarba visada yra geriausias sąveikos su kitais asmenimis pagrindas.

- **Nekomentuokite fizinės kitų žmonių išvaizdos.**
- Aiškiai ir nuosekliai informuokite darbuotojus, kaip pageidaujate organizuoti darbą, kokie jūsų veiksmų tikslai ir kokio indėlio tikimasi iš darbuotojų. Neskirkite darbuotojams užduočių, kurios nepatenka į EESRK veiklos sritį.
- **Grįžtamosios informacijos svarba.** Pareikšdami atsiliepimus visada atsižvelkite į situaciją ir auditoriją. Prieš teikdami konstruktyvią grįžtamąją informaciją visada įsitikinkite, kad esate tinkamai informuotas.
- Renkite posėdžius tik įprastomis darbo valandomis.
- Jei kitas narys arba darbuotojas sako jums manantis, kad jūsų elgesys yra įžeidžiantis ar netinkamas, tai vertinkite rimtai. Atviras pokalbis, per kurį randama konkrečių pasiūlymų dėl sprendimo, yra geriau nei padėties nevaldymas ir blogėjimas.
- Jei pastebėjote netinkamą narių ar darbuotojų elgesį, pavyzdžiui, seksistinius juokelius, vulgarius veiksmus, įžeidinėjimą ar paniekos apraiškas (netinkami gali būti ir nežodiniai bendravimo signalai), išsakykite savo nepritarimą.

PRIEKABIAVIMAS DARBOVIETĖJE: KAS BŪTENT YRA PRIEKABIAVIMAS?

Psichologinis priekabiavimas

„Psichologinis priekabiavimas“ – tai netinkamas elgesys, kuris trunka tam tikrą laikotarpį, kartojasi ar yra sistemingas, ir kurį sudaro fizinis elgesys (kūno kalba), šnekamoji ar rašytinė kalba, gestai ar kiti veiksmai, kurie yra tyčiniai, ir kurie gali pakenkti bet kurio asmens asmenybei, orumui ar fizinei arba psichinei sveikatai.“

(Pareigūnų tarnybos nuostatų 12a straipsnis)

Psichologinis priekabiavimas visada apima nuolatinius, pasikartojančius veiksmus ir daro didelį psichologinį bei galbūt fizinį poveikį aukai.

Keletas psichologinio priekabiavimo pavyzdžių:

- **užgaulūs** ar niekinantys komentarai, patyčios, grasinanti kalba,
- **priešiškumas**, spaudimas, atsisakymas bendrauti ar diskutuoti,
- **įžeidimai**, susiję su asmenine ar profesine kompetencija,
- asmens indėlio ir pasiekimų menkinimas,
- asmens izoliavimas, atstūmimas ar žeminimas,
- **nerealių darbo tikslų** nustatymas ar jokio darbo nesuteikimas asmeniui, užduočių, kurios neatitinka asmens pareigybės aprašymo, priskyrimas,
- bet koks **piktnaudžiavimas hierarchine valdžia**.

ZERO TOLERANCE

Seksualinis priekabiavimas

„Seksualinis priekabiavimas“ – tai su lytiniais santykiais susijęs elgesys, nepageidaujamas asmens, kuriam toks elgesys skirtas, kai tokiu elgesiu siekiama tą asmenį įžeisti ar sukurti bauginančią, priešišką, agresyvią ar trikdančią aplinką, arba kai tokiu elgesiu pasiekiami minėti rezultatai. Seksualinis priekabiavimas laikomas diskriminacija dėl lyties.“

(Pareigūnų tarnybos nuostatų 12a straipsnis)

Seksualinis priekabiavimas skiriasi nuo psichologinio priekabiavimo, be kita ko, tuo, kad jis nebūtinai kartojasi ir vyksta tam tikrą laiką. Pakanka vieno tokio pobūdžio priekabiavimo atvejo, kad būtų galima dėl jo skųstis.

Keletas seksualinio priekabiavimo pavyzdžių:

- atpildo už seksualines paslaugas pažadai;
- priekabiavimu nelaikomi pasimatymai, jei jie vyksta abipusiu sutikimu ir jei kvietimai į juos nėra nepageidaujami ar įžeidžiantys. Sutikimas turi būti išreikštas laisva asmens valia, nesant jokio piktnaudžiavimo hierarchine valdžia ir nedarant jokios kitos įtakos;
- **pasikartojantys ir perdėti komplimentai** dėl kolegos išvaizdos;
- **nepageidaujamas fizinis kontaktas**, trynimasis į kitą asmenį, žnybtelėjimas, tyčiniai nepageidaujami bučiniai ir netinkami ar pernelyg stiprūs apkabinimai;
- **grubi ir nešvanki kalba ir gestai**;
- **šiurkščios ar dviprasmiškos pastabos ar seksualinės užuominos**;
- **vujerizmas** arba **ekshibicionizmas**.

Priekabiavimo prevencija

- Nariai turi susilaikyti nuo bet kokio priekabiavimo tiek EESRK viduje, tiek už jo ribų, be kita ko, per posėdžius, misijas ir konferencijas.
- Nariai turi žinoti apie taikomas konfliktų ir priekabiavimo atvejų nagrinėjimo procedūras ir bendradarbiauti jas vykdant.
- Nariai raginami dalyvauti EESRK mokymo skyriaus siūlomuose kursuose šia tema.

Kas nėra priekabiavimas?

Vienkartinis **netinkamas, nekontroliuojamas ar nevaldomas elgesys** iš karto negali būti laikomas priekabiavimu. Tačiau jei taip atsitiktų, nereikėtų manyti, kad tai nepadarė jokio poveikio jūsų darbo aplinkai. Atvirai išsakykite savo mintis apie tai, kas įvyko. Vienkartinis veiksmas, turintis seksualinį atspalvį, gali būti laikomas seksualiniu priekabiavimu.

Kas yra netinkamas elgesys?

Tai netinkama elgsena ir nepageidaujami veiksmai, pagrįstai suprantami kaip žeminantys ar įžeidžiantys. **Nesiliaujantis, pasikartojantis netinkamas elgesys gali tapti priekabiavimo forma.**

Keletas netinkamo elgesio pavyzdžių:

- balso kėlimas prieš kitą asmenį,
- keiksmažodžių vartojimas,
- durų trankymas,
- trenkimas kumščiu į stalą.

NEPAGARBAI JOKIOS TOLERANCIJOS VISADA ELKITĖS TINKAMAI

ZERO TOLERANCE

Kas yra konfliktas darbovietėje?

Konfliktas darbe – tai bet koks tarpasmeninis konfliktas darbo santykių kontekste, be kita ko, per išvažiuojamuosius posėdžius, komandiruotes ar kitus su profesinėmis aplinkybėmis susijusius renginius.

Konfliktas paprastai įvyksta konkrečiu laiko momentu: tai dviejų ar daugiau žmonių nesutarimas. Kiekvienas gina savo poziciją. Konfliktas nebūtinai būna susijęs su pavaldumo santykiais, hierarchine galia ar įtaka.

Daugeliu atvejų konfliktą darbe galima išspręsti diskutuojant su susijusiais asmenimis. Tikrai būtina išsiaiškinti visus nesusipratimus, kad nesusidarytų užburtas ratas, kuris gali virsti psichologiniu priekabiavimu.

INTERESŲ KONFLIKTŲ PREVENCIJA

Naujajame Elgesio kodekse numatyti keli svarbūs pakeitimai. Du reikšmingiausi papildymai yra išsamios taisyklės, susijusios su interesų konfliktų prevencija, ir sustiprintas įsipareigojimas būti visiškai skaidriems ir deklaruoti finansinius interesus. Šiais įsipareigojimais užtikrinama, kad nariai savo darbą vykdytų visiškai nešališkai ir nepriklausomai.

Interesų konfliktai

Nariai turi vengti bet kokio interesų konflikto. Jie privalo neturėti asmeninių interesų, kurie gali prieštarauti Europos Sąjungos interesams arba daryti netinkamą įtaką jų darbui EESRK.

Interesų konfliktų pavyzdžiai:

- Asmeniniai interesai, įskaitant bet kokią galimą naudą ar pranašumą, kurį gauna patys nariai, jų sutuoktiniai, partneriai ar artimi šeimos nariai. Tokie interesai nebūtinai yra finansinio pobūdžio ar turtiniai.
- Kaip EESRK narys, neprivalote laikytis trečiųjų asmenų nurodymų, net jei tai būtų jūsų darbdavys ar profesinė organizacija, kuriai priklausote.
- Konfliktas taip pat gali kilti, jeigu jūs tuo pat metu EESRK atliekate dvi viena kitai prieštaraujančias funkcijas.

Kaip užkirsti kelią interesų konfliktams?

- Interesų konfliktas gali būti realus arba kitų asmenų suvokiamas kaip toks. Bet kuriuo atveju turite ištaisyti tokią padėtį. Jei padėtis dviprasmiška, pirmiausia galite konfidencialiai pasikonsultuoti su Etikos komitetu.
- Turite arba nutraukti išorės veiklą, dėl kurios kilo konfliktas, arba atsisakyti visų ar dalies savo pareigų EESRK.
- Jei interesų konfliktas išlieka, apie šią problemą taip pat turite raštu pranešti Komiteto pirmininkui.

Finansinis skaidrumas

Pradėdami eiti pareigas, nariai, atstovai, pakaitiniai nariai ir ekspertai privalo pateikti savo finansinių interesų deklaraciją, prireikus ją pakeisti ir kasmet iki sausio 1 d. atnaujinti. Deklaraciją reikia siųsti šiuo funkciniu e. pašto adresu: findec-eesc@eesc.europa.eu

Tai būtina norint gauti išmokas ar išlaidų atlyginimą, taip pat siekiant eiti bet kokias oficialias pareigas ar vykdyti veiklą EESRK.

INFORMAVIMAS APIE SUKČIAVIMĄ IR NUSIŽENGIMUS

Jei narys sužino apie galimus sukčiavimo, korupcijos, netinkamo elgesio, etikos principų pažeidimo ar neteisėtos veikos atvejus, jis privalo apie tai pranešti EESRK pirmininkui arba, jei mano, kad tai tikslinga, tiesiogiai OLAF.

- Nariai turi pranešti pirmininkui arba OLAF, kai jie pastebi korupcijos atvejus (pvz., suklastotų dokumentų pateikimą išlaidoms atlyginti) arba netinkamą elgesį (pvz., priekabiavimą prie kitų asmenų).
- Nariai, pranešantys apie tokius atvejus, bus laikomi informatoriais. Informatoriai bus apsaugoti, garantuojant jų konfidencialumą, o prireikus taip pat gali būti teikiama individualizuota pagalba.
- Tikimasi, kad nariai visapusiškai bendradarbiaus ir teiks bet kokią pagalbą, reikalingą tolesniam tyrimui.

NAUJASIS ETIKOS KOMITETAS

Etikos komitetas užtikrina, kad būtų laikomasi Elgesio kodekso nuostatų. Šis komitetas veikia visiškai autonomiškai, nepriklausomai ir konfidencialiai.

Kaip veikia Etikos komitetas?

- Visi EESRK nariai ir EESRK darbuotojai gali konsultuotis su Etikos komitetu visais su Elgesio kodeksu susijusiais klausimais, pavyzdžiui, dėl skundų ar galimų Elgesio kodekso pažeidimų.
- Etikos komitetas pataria EESRK pirmininkui ir EESRK biurui dėl šio kodekso nuostatų aiškinimo ir įgyvendinimo.
- Jei pateiksite skundą, su jumis bus susisiekta dėl įrodymų pateikimo ir jūsų išklausymo Etikos komitete.

Sankcijos

Vertinant konkretų elgesį, skiriamų nuobaudų griežtumas turi būti proporcingas nusižengimo sunkumui ir nario hierarchinei padėčiai. Priklausomai nuo nario elgesio, gali būti taikoma viena ar kelios iš šių sankcijų:

RAŠYTINIS ĮSPĖJIMAS

LAIKINAS IŠMOKŲ SUSTABDYMAS

LAIKINAS EESRK VYKDOMOS NARIO VEIKLOS SUSTABDYMAS

LAIKINAS NUŠALINIMAS NUO EESRK EINAMŲ PAREIGŲ

KREIPIMASIS Į TARYBĄ DĖL NARIO PAŠALINIMO IŠ KOMITETO

Etikos komitetas:
https://intranet.eesc.europa.eu/LT/members/Pages/ethical-committee.aspx

Be pirmiau nurodytų sankcijų, gali būti taikomos šios priemonės:

- reikalavimas nariui imtis veiksmų savo padėčiai ištaisyti, kad ji atitiktų taisykles;
- reikalavimas nariui asmeniškai pateikti atsiprašymą (privačiai, konkrečiam asmeniui arba viešai, per plenarinę sesiją);
- reikalavimas, kad narys atitaisytų, pašalintų ar kompensuotų bet kokią padarytą žalą.

PATARIMAI SUSIDARIUS SUDĖTINGIEMS TARPASMENINIAMS SANTYKIAMS

- Jei manote, kad tam tikro pobūdžio elgesys yra netinkamas arba žeminantis, apie tai nedelsiant aiškiai pareikškite šių veiksmų vykdytojui ir mandagiai, bet tvirtai nustatykite ribas.
- **Jei toks nepageidaujamas elgesys nenutraukiamas**, pradėkite raštu registruoti visus susijusius incidentus.
- Visada pasirūpinkite, kad būtų tokio netinkamo asmens elgesio liudininkų. Niekada nelikite vienumoje. Visada palikite atidarytas duris.
- Nedvejodami kreipkitės į Žmogiškųjų išteklių departamentą ir su juo pasikonsultuokite.

Jums padėti gali **kelios priemonės**:

Orumo ir pagarbos darbe klausimais EESRK parengė **nariams skirtus mokymo kursus**. Šiuos kursus Mokymų skyrius organizuoja keletą kartų per metus.
Prašome kreiptis e. paštu FormationsCESE@eesc.europa.eu

Etikos komitetas stebi, kaip taikomas EESRK narių elgesio kodeksas. Skundus Etikos komitetui galite siųsti e. pašto adresu
advisorycommittee@eesc.europa.eu

Taip pat galite kreiptis į:

EESRK pirmininką president.eesc@eesc.europa.eu

Pagalbos nariams skyrių
helpdesk-members-cese@eesc.europa.eu

EESRK žmogiškųjų išteklių ir finansų departamento direktorių
hrf-management@eesc.europa.eu

EESRK vidaus ombudsmeną (ši pareigybė šiuo metu dar steigiama)

EESRK kvestorius questeurs-cese@eesc.europa.eu

EESRK medicinos tarnybą svcmedicosocialcese@eesc.europa.eu

Be to, galite kreiptis į Europos kovos su sukčiavimu tarnybą (**OLAF**)
Europos kovos su sukčiavimu tarnyba | Europos Komisija (europa.eu)

Daugiau informacijos rasite Narių portale pagal šį saitą:
https://intranet.eesc.europa.eu/EN/members/Pages/code-conduct.aspx

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Leidinio atsakingoji redakcija: Vizitų ir leidinių tarnyba
EESC-2021-7-LT

www.eesc.europa.eu

© Europos Sąjunga, 2021
Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.
Dėl leidimo naudoti arba kopijuoti fotografijas / iliustracijas tiesiogiai kreiptis į autorių teisių turėtoją (-us): ©Shutterstock

LT